

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 9. Sintne in Deo decreta conditionata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

SECTIO IX.

Sintne in Deo decreta conditionata?

79.
Datur in Deo decreta conditionata

Communis sententia Theologorum est aliqua esse in Deo decreta conditionata, vltra decreta absoluta, de quibus nemo dubitat. Vocantur autem conditionata, illa quæ conditione aliqua suspenduntur, quam explicamus per particulam, Si. Huiusmodi est voluntas, quam Deus habuit antecedenter, & à seipso, saluandi omnes homines, vt testatur Apostolus 1. Timoth. 2. si nimirum ipsi à Deo excitati, & aduti per media idonea, velent cooperari, vt exponunt Ambros. & Hieronym. in hunc locum, alique Patres. Quæ voluntas, respectu eorum qui cooperantur, transit in absolutam. Respectu verò aliorum, mansit conditionata. Et quidem cum Deus det etiam reprobis media sufficientia, quibus possint saluari si velint: habet aliquam voluntatem & desiderium à saluandis, vt cuius media idonea illis suppeditat. Adeo vt desiderium illud sit aliquatenus efficax, quatenus procedit ad mediaram sufficientiam exhibitionem, & ad præstanda ea omnia, quæ ex parte Dei necessaria sunt, vt possint ad salutem peruenire si velint. Sed non est voluntas efficax dandi salutem ipsam & vitam æternam, nisi accedente conditione, quæ posita, transit in absolutam.

80. Huiusmodi etiam fuit decretum mittendi Angelos in auxilium Christi, & liberationem e manibus Iudæorum ipsum comprehendentium, si ipse voluisset, & Patrem rogasset, Matth. 26. quod decretum fuit purè conditionatum, quia Christus non rogauit. Itemque illud 1. Reg. 13. *Nec custodisti mandata Domini Dei tui. Quod si non fecisses, iam nunc praparsset Dominus regnum tuum super Israël in sempiternum.* Quibus verbis significauit Samuel Regi Sauli, statuisse Deum, illum eiusque posteros regnare in perpetuum super Israël, si ipse mandatis eius obediuisset, quod non fecit. Et 4. Reg. 13. *Si percussisses quinquies, aut sexies, sine sepulchris, percussisses Syriam vsque ad consumptionem.* Quibus verbis Elizeus certè affirmauit Regi Ioas fuisse à Deo decretum, vt, si terram iaculo toties percussisset (quod non fecit) integram de Syrijs victoriam reportaret. Similia multa decreta Dei conditionata habentur in Scriptura, quæ colligit & expendit Didac. Ruus disput. 71. de scientia Dei sect. 7. vbi rectè addit numero 19. tale etiam fore, aut potius esse, iuxta probabiliorem sententiam, decretum assumendi naturam impassibilem

Ruus

& immortalem, si non peccaret Adamus. Quod decretum continebatur in absoluto & efficaci decreto assumendi naturam humanam propter bonitatem intrinsecam incarnationis, & propter ostensionem attributorum quæ in ea relucet, tanquam propter morium sufficiens. Notat etiam idem auctor disput. 20. de voluntate Dei sect. 3. numero 10. *Doctos aliquos recentiores existimare in voluntate Dei conditionata, conditionem non esse adiectam formaliter & explicitè: sed tantum virtualiter & implicitè: quæbus talis est absoluta complacentia Dei circa hominum iustificationem & gloriam, verbi gratia (& idem est de alijs obiectis) vt ex illa complacentia sequeretur in Deo volitio efficax nostræ iustificationis & salutis, nisi hominum libera voluntas obstaret. Sed vt rectè addit num. 12. maior perfectio est, ac proinde concedenda Deo, quod explicitè, & formaliter velit totum id quod huiusmodi propositionibus continetur: *Placet mihi iustificatio & salus omnium hominum. Volo quantum est ex parte meâ saluare omnes, si velint: & illis dare media necessaria & sufficientia vsque ad æternam consequantur, si velint illis vis, & auxilijs à me davis cooperari.* Et verò manifestum est Deum circa salutem reprobiorum non habuisse solùm nudam & simplicem complacentiam, qualem habet circa bona purè possibilis, quorum existentiam nullo modo desiderauit, neque vlla media vt existerent, tribuit. Nec illi tantum placet quod omnes homines possint saluari: sed vt expressè ait Apostolus 1. Timoth. 2. *Vult omnes homines sanos fieri, & ad agnitionem veritatis peruenire:* idque voluntate aliquatenus efficaci, & tendente ad executionem per media sufficientia. Quare non est simplex complacentia boni illius vt possibilis: sed verum & sincerum desiderium illius consequendi, nisi obstet hominum malitia.*

Huic doctrinæ communi refragatur auctor libri de Ordine cap. 21. vbi contendit nulla esse in Deo eiusmodi decreta conditionata. Primò quia, Tale decretum (inquit) vel esset de obiecto & conditione aliquando futuris, hoc est, de eodem obiecto, de quo est decretum absolutum: vel de obiecto aut conditione nunquam futuris. Neutrum autem dici potest. Non primum: Tum quia vanum omnino & inutile esset tale decretum, cum ad ponendum eius obiectum & effectum sufficiat decretum absolutum. Tum etiam quia alioqui de omni effectu absolute futuro, tam necessario, quam libero, Deus haberet decretum conditionatum. Cur enim de vno, potius quàm de alio? Imprudentis autem & stulti est velle conditionatè id omne quod vult absolute. Neque secundum

Illam non sunt simplex complacentia circa obiectum: sed verum desiderium vt si, si ponatur conditio; & voluntas exequendi.

81. Soluantur argumenta contraria.

ita ut esset de obiecto & conditione nunquam futuris: Tam quia frustra esset tale decretum, cum nullum esset habiturum effectum. Tam etiam quia de omnibus creaturis possibilibus, quæ nunquam erunt vel fuerunt, Deus haberet decreta conditionata.

Decreta conditionata sunt de obiecto & partem futuram, partem non futuram.

Ad maiorem propositionem respondeo decreta Dei conditionata aliqua esse de rebus aliquando futuris, & aliqua de rebus nunquam futuris. Nam ex. gr. decretum Dei conditionatum *Isaia 1. Si volueritis & audieritis me, bona terra comedatis*, fuit partim de euentu futuro, respectu eorum qui voluerunt & audierunt: partim de non futuro, respectu aliorum qui vocem Domini respuerunt. Et decretum antecedens saluandi omnes, si vellent vel medijs & auxilijs oblati, fuit partim de obiecto & conditione futuris, respectu eorum qui veniunt & saluantur: partim de non futuris, respectu aliorum.

82.

Ad primam partem minoris, dico non propterea vanum esse, & inutile, decretum conditionatum quod est de obiecto & conditione futuris. Nam Deum mouet ad faciendum aliquid, quo iuuetur creatura ut ponat conditionem pendentem à sua voluntate. Exempti gratia, decretum antecedens & conditionatum saluandi omnes, si vellent cooperari, Deum mouit ad decernenda, & danda omnibus media salutis, necessaria & sufficientia. Neque ad hoc sufficit decretum absolutum, quod nullum fuit respectu reprobatorum, quibus tamen Deus media decreuit, & apponit, ex vero & sincero desiderio eos saluandi: respectu vero electorum, non fuit nisi ex prævisione operum, aut boni exitus finalis, ut suppono ex dicendis disputatio. 19. ideoque supposuit opera ex gratia facta, ut præuisa: & consequenter supposuit auxilia gratia, & voluntatem illa conferendi. Neque propterea requirit Deum habuisse decretum conditionatum de omni effectu absolute futuro, ut male infert Aduersarius. Nam alia est ratio eorum quæ Deus à seipso vult absolute & efficaciter, ut mundum creare: Alia, eorum quæ non vult absolute & efficaciter nisi ex præuisione liberi consensus voluntatis creatæ, vel occasionis ab illa data. In prioribus decretum conditionatum esset inutile & superfluum. Secus vero in alijs, ut iam ostendimus.

83.

Non sunt inutilia & sine effectu.

Ad secundam partem eiusdem minoris propositionis, nego decretum conditionatum de obiecto & conditione nunquam futuris, esse frustra, & nullum habere effectum. Contrarium enim euidenter probauimus exemplo decreti conditionati de salute reprobatorum. Neque propterea sequitur Deum habere decreta conditionata de omnibus creaturis possibilibus, quæ nunquam erunt, vel fuerunt: quia Deus

non habet decreta inutilia, cuiusmodi essent ea quæ nullo modo pertinent ad bonum regimen creaturarum, ad exercendum in aliqua temporis differentia, vel ad virtuosam perfectionem, aut non includuntur in decretis vniuersalibus, & aliquatenus efficacibus. Qua de re plura videri possunt apud Didac. Ruis disputat. 71. de scientia Dei, sectione 7. & sequentibus.

Opponit secundò, decretum conditionatum de obiecto & conditione nunquam futuris esse impossibile. Quod enim quis omnino & absolute vult non esse, manente illa voluntate, impossibile est eundem velle, siue absolute, siue conditionate, eius contradicere. Exempti gratia, si quis statuit absolute & omnino non ire Romam; quandiu manet illa voluntas, eum siue absolute siue conditionate velle Romam ire impossibile est. Respondeo primò, si hoc argumentum valeret, probaret Deum nunquam habuisse voluntatem saluandi reprobos: quippe quos ab æterno vult absolute damnare, propter eorum peccata præuisa: & illa voluntas semper in Deo manet. At hoc est contra Apostolum, 1. Timoth. 2. *Vult omnes homines saluos fieri*. Sequeretur etiam Deum nunquam voluisse conuersionem & salutem eorum, quos vocat ad penitentiam, & præuidet non esse confisuros. Quod est contra Scripturam 2. Pet. 3. vers. 9. *Nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reuerti*. Et Ezech. 18. *Nunquid voluntatis mea est mors impij, & non magis ut conuertatur & viuat?* Secundò dico eum qui absolute vult aliquid non esse ex occasione aliqua sibi displicente, & quam velle non euenire: posse habere simul tempore, atque etiam ratione prius, desiderium ut illud esset, & affectum illud ponendi, si occasio illa non impediret. Arque ita Deus habuit ab æterno verum & sincerum desiderium saluandi reprobos, nisi eorum peccata & defectus cooperationis impedirent: quod impedimentum contra ipsius voluntatem & beneplacitum à creatura ponitur.

Opponit terciò: Decretum Dei conditionatum, seu de futuro conditionatum, est nostro concipiendi modo, vel ante, vel post, vel simul & concomitanter cum decreto absolute & efficaci, siue positivo, ponendi actu tale futurum; siue negatiuo, non ponendi illud idem. Non autè duratione: quia verumque esset æternum. Neque causalitate: quia eiusmodi conditionatum non est causa vllius decreti absoluti, siue positivi, siue negatiui: nec illius obiectum, est causa obiecti huius. Non etiam post: propter easdem causas. Nec denique simul & concomitanter: quia tale decretum conditionatum concomitans plane vanum & otiosum esset.

Sive enim poneretur cum decreto absoluto positio eiusdem futuri, sive cum negativo, nihil plane conferret ad utrumque; nec ad futurum conditionatum ponendum, nec ad non ponendum.

Decretum conditionatum fitne simul cum absoluto de eadem re?

Respondeo decretum Dei conditionatum, de obiecto & conditione futura, ex gr. de salute electorum, si cooperentur medijs, ut re ipsa cooperabuntur, esse simul tempore cum decreto absoluto positio de iisdem saluandis: & prius causalitate, quatenus eorum cooperatio supponit auxilia gratiae quibus cooperabuntur: & auxilia supponunt voluntatem illa conferendi, quae voluntas dandi media oritur virtualiter ex intentione finis antecedente, & desiderio conditionato illius consequendi. Sive potius vnum & idem decretum est, quod ratione prius est conditionatum, consideratum antecedenter ad praevisionem cooperationis: posita vero praevisione, est absolutum. Decretum autem conditionatum de obiecto & conditione nunquam futura, est etiam simul tempore cum absoluto negativo, seu cum voluntate non ponendi illud idem: quia utrumque aeternum est: sed prius causalitate, quatenus decretum absolutum non saluandi reprobos, supponit negationem cooperationis & usus mediatorum. Usus autem iste supponit media esse oblata: oblato vero, & voluntas ea conferendi, supponit virtualiter intentionem finis, & voluntatem eos saluandi si velint cooperari.

Opponit quarto: Nullus defectus, nullaque imperfectio Deo tribuenda est. Omne autem decretum conditionatum imperfectioem arguit in eo, cui inest: nempe vel impotentiam, vel imprudentiam. Etenim conditio sub qua dicitur futurum, vel est in decernentis & conditionate voluntatis potestate, vel non est. Si non est: ex ea parte impotens erit. Si est: stulti & insipientis est velle conditionate, quod absolute & simpliciter velle & facere potest. Quis enim manu calami tenens, habensque chartam, & atramentum, & caetera ad scribendum necessaria, prudenter dixerit, Si haberem chartam & caetera necessaria, scriberem, aut vellem scribere? Cum igitur futurum conditionatum, tam ipsum quam eius conditio, sint in potestate Dei (*Omnia enim quaecumque voluit fecit*, psal. 111. & *Voluntati eius quis resistit?* Rom. 9.) impossibile est eum quicquam velle conditionate, aut velle aliquid sub conditione non posita.

Decreta conditionata estne imperfectioe impotentis & insipientis?

Respondeo concessa maiore, nego minorem. Ad cuius probationem dico esse quidem in Dei potestate saluare omnes homines, & efficere infallibiliter ut consentiant & cooperentur eius auxilijs: videntur tamen propter suam providentiam, & alios bonos fines, voluisse Deum crea-

turas liberas relinquere in manu consilij sui, nihilque decernere absolute de aeterna earum salute, vel damnatione, sine praeviso eorum consensu, vel dissentiu, & bono usu vel abusu mediatorum. Itaque antecedenter, & virtualiter, seu ratione prius praevisione cooperationis, decretum saluandi electos ex merito Dei beneplacito, fuit conditionatum, si nimirum vellet ipsi cooperari auxilijs offerendis illius intentionis. Quod decretum transiit in absolutum, posita praevisione cooperationis: quae cooperatio eiusque praevisione, praesupponit collationem auxiliorum, & voluntatem ea conferendi, & intentionem finis propter quem conferuntur. Omnis enim voluntas mediatorum ad aliquem finem, ut talium, includit & praesupponit virtualiter voluntatem consequendi finem. Quomodo ergo fuerit in potestate Dei saluare omnes homines: Potuit tamen Deus convenienter sic statueret ab aeterno: Volo creaturas liberas integre suae libertati relinquere: & desidero quidem eas omnes saluare, si velint auxilijs a me datis libere cooperari: ita tamen ut liberum illis relinquam cooperari aut non cooperari. Sane Christus neque impotens erat, neque imprudens; & habebat in sua potestate efficere ut omnes Iudaei converterentur, & ad ipsum accederent. Et tamen ait *Matth. 23. Ierusalem quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & non misisti!* Habebat ergo Christus affectum circa eorum conversionem & salutem, illumque eximium, ut testatur comparatio gallinae, quam ad illum, exprimebatur adhibet. Sed quia erat conditionatus, & cuius conditio pendeat a libera voluntate Iudaeorum, non habuit effectum. Idque non ex defectu potentiae vel prudentiae in Christo: sed ex suavi eiusdem & Dei ordinatione, qua Iudaeorum salutem, & conversionem, eorum liberae potestati permittebat: neque volebat efficaciter & absolute eos convertere, nisi ipsi libere vellet. Similique modo is qui iustus de causis posset aut deberet se accommodare voluntati alterius, posset aliquid velle conditionate tantum & dependenter ab illius voluntate, quamvis haberet omnia ad illud faciendum necessaria. Ex. gr. ieruus calami tenens, & habens omnia ad scribendum necessaria, posset dicere Domino, Scriberem si iuberet: aut, Volo scribere si permittis. Itaque non satis considerate dictum est generaliter ab auctore huius argumenti, *Stulti & insipientis esse velle conditionate, quod absolute & simpliciter velle & facere possit.*

Opponit quinto: Sicut futurum conditionatum, quod est pure tale, non est vere futurum, nec conditio, sub qua futurum dicitur.

TINO
US
MI

92. tur, vnquam ponenda est, proindeque nunquam erit tale futurum: ita decretum conditionatum in Deo, non est verum & positium decretum. Respondeo nullam esse consequentiam. Quamuis enim res non sit absolute & positue futura, defectu conditionis requisita vt illa ponatur: potest tamen esse positius affectus voluntatis illam ponendi, si conditio non deficiat. Et si affectus verus & positius non posset esse nisi de re absolute futura, sequeretur Deum non habuisse verum & positium affectum circa salutem reprobatorum: neque dedisse illis media & auxilia sufficientia ad salutem, ex vero affectu eos saluandi. Et Christum non habuisse verum & positium affectum conuertendi Iudaos rebelles. Quod absurdum est, & contra Scripturam, locis supra citatis.

92. *Decreta conditionata Dei non sunt inutilia.*
 Opponit sextò, Tale decretum esse prorsus inutile & inefficax, si solum sit. Vt enim in nobis decretum conditionatum, miles repetitam, si solum sit, nihil ponit & efficit, sed in absolutum transire debet: Ita non satis est Deum velle aliquid conditionate, sed pertere illud idem, eiusque causas & conditiones omnes absolute velle debet. Respondeo primò, decreta conditionata posse esse efficacia secundum quid, aut in aliquo generali decreto efficaci contenta, vt cuius decreti alia multa sunt; & illud etiam fieret, posset simili conditione. Ex gr. voluntas conditionata saluandi reprobos, est efficax secundum quid, quatenus procedit ad electionem mediatorum necessariorum. Voluntas autem conditionata mittendi Angelos, ad Christum in manibus Iudaorum liberandum, si ipse id. Patrem rogasset, continebatur in decreto generali efficaci, quo Deus statuerat dare Christo quidquid efficaciter & absolute rogaret. Secundò, licet aliqua Dei decreta sint plane inefficacia, id est nihil ad extra operentur, neque statuant positue operari: non propterea sunt inutilia simpliciter. Sufficit enim quòd aliquam virtutis perfectionem contineant, propter quam possint decenter haberi. Atque ita propter bonum, quod est in liberali communicatione, & diffusionem sui ad extra, potuit Deus habere decretum creandi alium mundum, si istum non creasset. Sicut homines laudabiliter possunt hos affectus concipere, si essem diues, darem liberaliter eleemosynam. Si Rex essem, aut summus Pontifex, regerem subditos cum magno bonorum zelo. Si occasio martyrij se offerret, libenter morerer pro Christo. Si Deus vellet vt morte mea omnes à damnatione liberarem, libenter vitam in illum finem impenderem.

93. *Decreta conditionata Dei non sunt inutilia.*
 Opponi potest Septimò, id quod idem auctor ait num. 3. cap. cit. prope finem: Nos quidem rerum agendarum plerumque dubios, & incertos futurorum, & capaces multitudinis & successionis actuum,

posse de eadem re formare decretum, hypotheticum, priusquam absolute; secus verò Deum, qui simul & vno actu omnia cernit & decernit. Confirmatur quia ridiculum esset aliquem interius sic decernere, *Dabo Petro hereditatem si hoc egerit*, cum iam sciret Petrum non esse acturum. Atqui Deus scit reprobos non esse bene acturos. Quomodo ergo decernit dare illis salutem, si bene egerint?

94. *Decreta conditionata Dei non sunt inutilia.*
 Respondeo scientiam euentus, & conditionis ponendæ, aut non ponendæ, ex gr. quod reprobi non sint bene acturi, neque vsuri medijs, quamuis simul tempore sit, & ab æterno, esse tamen ratione & virtualiter posteriorem decreto conditionato saluandi reprobos. Supponit enim data esse auxilia reprobis, quibus abutuntur; & consequenter supponit voluntatem illa dandi, atque adeo voluntatem aliquam finis, in ordine ad quem dantur. Itaque Deus simul tempore, sed cum ordine virtuali, habet quidquid significatur his propositionibus: Volo saluare omnes homines, & gloria mea participare facere, si ipsi velint cooperari. Volo illis dare media, quibus hunc finem consequi possint, si per eos non stet. Præideo hos & illos non vsuros medijs his & illis à me oblati: & ea de causa solo absolute eos saluare, sed volo punire pro meritis. Et hoc est quod Theologi recte sentientes intelligunt, quando dicunt præscientiam abusus mediatorum non esse in illo priori signo rationis, in quo Deus vult antecedenter & conditionate eorum salutem: id est, non præsupponi illi decreto, velut illius causam & fundamentum virtuale; sed potius illud præsupponere, & ab eo pendere virtualiter. Non enim volunt Deum re ipsa id ignorare, quasi verò à parte rei scientia illa in Deo non fuerit aliquando: Non fuisse autem aliquando, si Deus verò ignorasset. Sed volunt illam præscientiam non fuisse virtualiter causam vllò modo desiderij conditionati salutis reprobatorum: sed è contrario desiderium fuisse aliquo modo causam præscientiæ, illicque præsuppositum virtualiter, modo supra explicato.

94. *Decreta conditionata Dei non sunt inutilia.*
 Eodemque sensu dicunt aliqui Theologi, quorum sententiam magis probamus, Deum antecedenter, & à se, habuisse affectum conditionatum mittendi Christum in carne impassibili, si Adam non peccasset: illumque affectum fuisse priorem præscientiæ lapsus Adæ: siue quod idem est, præscientiam lapsus Adæ non fuisse in illo priori signo rationis: quod est dicere præscientiam lapsus Adæ non fuisse vllò modo causam & fundamentum talis decreti conditionati: sed potius tale decretum virtualiter præsupponi præscientiæ: quatenus præscientia lapsus Adæ præsupponit statum gratiæ, de quo lapsus est: & consequenter præsupponit in Deo voluntatem illam

conferendi: quæ Dei voluntas, quia fuit propter Christum eiusque merita præuisa, vt docet eadem sententia: ideo etiam præsupponit ipsum Christum iam decretum, & venturum: non vt passibilem, quia si Adamus non peccasset, non modò Christus, sed & omnes homines fuissent impassibiles. Itaque quòd Christus fuerit decretus vt passibilis, pependit à peccato Adami, & præsupponit ipsius lapsum: ideoque præsupponit etiam gratiam à qua lapsus est, & Christum eius auctorem, decretum quoad substantiam, & venturum alioqui modo impassibili. Atque hoc intelligunt iidem Theologi, quando dicunt præscientiam peccati, & decretum Christi vt passibilis, fuisse in alio signo rationis posteriori. Quare falluntur qui putant hos Theologos nimis crasse sentire & loqui de ordine decretorum Dei. Fatemur autem, & diligenter notari volumus, hanc prioritatem & posterioritatem consistere in virtuali causalitate, & dependentia vnus ab alio. Ita vt vnum decretum esse prius aut posterius alio, vel aliquà præscientiâ distincta; idem sit atque esse illius causam virtualem, & fundamentum: vel contra, in illo fundari virtualiter, & ab eo pendere.

95. Ad argumentum igitur propositum respondeo in forma: Deum acere vt vnico actu multò perfectius & simplicius, id quod nos multis & successiue facimus. Neque ob stare Dei præscientiam æternam, quòd minus independentem ab illo, & ratione prius, ac virtuali præsuppositione, potuerit velle conditionatè salutem eorum quos præuidit ab usuros mediis, & propter eandem præuisionem voluit absolute non saluare. Enim vero si præscientia euentus non futuri redderet impossibile illius desiderium; non potuisset Christus desiderare conuersionem Iudæorum, quorum malitiam, & negationem confensus, atque damnationem, certissimè præsciebat. Quomodo ergo tantum affectum eorum salutis præ se fert Matth. 23. *Quoties volui congregare filios tuos, &c.* Sic etiam possunt homines desiderare conditionatè id quod certissimè sciunt nunquam esse futurum: maxime verò si id non est futurum defectu conditionis pendens à sua libera potestate. Quo pacto docent plerique Theologorum, quorum sententiam probamus, eum cui Deus reuelaret fore vt sua culpa excidat à salute; posse nihilominus ac debere satagere vt non peccet, & non liberari à debito sperandi conditionatè vitam æternam, & procurandi eius consecutionem per media dependentia à sua libertate. Sic vt neque reuelatio Christi facta Petro Apostolo de trina negatione, illum liberabat à debito non peccandi, & conandi vitare peccatum negationis, etiam tunc reuelationis meminisset: alioqui cognitio reuelationis illum excusasset à culpa. Et certè Christus præsciebat Iudæos non esse conuertendos, etiam tunc cum eorum conuersionem desiderabat, & procurabat sollicitè. Et Deus nouit damnationem futuram reprobatorum, etiam tunc cum ab æterno desiderauit eorum salutem, & media illius assequenda constituit.

rabat sollicitè. Et Deus nouit damnationem futuram reprobatorum, etiam tunc cum ab æterno desiderauit eorum salutem, & media illius assequenda constituit.

96. Quòd autem respondent eruditi aliqui recentiores, differentiam esse, quia præscientia futurorum non est naturalis menti creata, atque adeo turbat ordinem affectuum creaturæ, cui expedit carere præscientia. At in Deo præscientia, vt in suo proprio subiecto, nihil turbat in affectibus. Idque omnino necessarium est. Alioquin aut Deus careret præscientia, aut vero affectus salutis reprobatorum. Hoc, inquam, non satisfacit. Primum quia præscientia non erat connaturalis animæ Christi: cuius tamen affectus non turbabat. Secundo quia si præscientia & affectus pugnant naturaliter inter se, hoc est ratione formalis alicuius oppositionis. Quare pugnant in omni subiecto in quo essent. Vbiunque enim sunt eadem formæ, eadem est formalis oppositio inter illas, quæ oppositio non est aliud, quam natura ipsarum formarum disconuenientium aut contrariarum. Quare pugnant etiam in Deo. Esto, in illo sit maior vis vincendi hanc repugnantiam, aut ei resistendi, quàm sit in creaturis.

97. Obiiciunt quidam alij apud Didac. Ruig disput. 20. de voluntate Dei, sect. 4. repugnantiam volitionum esse imperfectionem. Hæc autem repugnantia vit in Deo, si Deus volitione inefficaci & conditionata vult salutem eorum hominum, quos efficaci voluntate reprobat & damnat. Ergo Deus non habet voluntatem efficacem & conditionatam. Item sequeretur diuina volitioni admisceri inuoluntarium secundum quid. Nam reprobatio, & volitio damnandi, est inuoluntaria secundum quid, si Deus simul habet voluntatem antecedentem, quæ vult, secundum quid, saluare & non reprobare. Consequens autem est falsum, quia inuoluntarium non potest admisceri diuinae voluntati, neque ratione ignorantia, neque ratione imperfectæ considerationis actualis, neque ratione passionis, neque ratione coactionis extrinsecæ, aut metus, neque ratione malitiæ, vt creatis voluntatibus contingit. Ergo ex nullo capite potest diuinae volitioni admisceri inuoluntarium. Item Agatho Papa in epist. decret. quæ refertur in sexta Synodo generali act. 4. dicit Christum habuisse duas voluntates, diuinam & humanam, inter quas hoc discrimen assignat, quod diuina Christi voluntas semper impletur, non autem humana, vt patet quando Marc. 7. voluit Christus latere, & non potuit. At hoc discrimen non esset verum, si datur in Deo voluntas conditionata inefficax, & de obiecto non futuro. Nam illa voluntas diuina non impletur. Neque responderi potest Agathonem loqui de voluntate diuina absolute efficaci, de qua verè affirmat semper impleri. Nam etiam voluntas humana Christi absoluta & efficax quantum in ipso erat, semper implebatur.

Ad primum respondeo repugnantiam volitionum simplicem & absolutam, esse imperfectiorem; neque esse posse in eadem voluntate sine inconstancia & mutabilitate. Sed non est talis repugnantia in eo quod Deus velit saluare reprobos, si velint ipsi cooperari: & absolute nolit saluare, posito quod nolint cooperari; eademque de causa illos reprobet. Est enim diuersum obiectum, & diuersae voluntatis, vt manifeste patet: & modi illi tendendi ad vtrumque, se facile compatiuntur. Ad secundum, concedo sequelam. Nam reprobatio est contra affectum & sincerum desiderium quod Deus habet vt reprobi cooperentur, & saluentur, & contra propensionem quam ex se habet ad volendum absolute saluare, posita cooperatione. Hoc autem inuoluntarium prouenit ab exigentia obiecti, & praescripto rectae rationis. Nam quia in obiecto malum aliquod admittitur bono; Deus vult antecedenter & a se bonum, nempe salutem & cooperationem reproborum: malum autem peccati, & negatio libera cooperationis, illi displicet. Permittit tamen propter bonos fines suae prouidentiae: & reprobat absolute propter negationem cooperationis.

Ad tertium Respondeo Agathonem loqui de voluntate efficaci quantum in se est naturaliter, id est, per vires sibi connatura-

les, & per media naturaliter sibi possibilia. Nam supponit Agatho Christum voluisse latere efficaciter, non omnino, sed secundum quid: nempe quantum poterat per media naturalia, & per vires naturaliter subiectas ipsius voluntati humanae, sine recursum ad miracula, & ad diuinam omnipotentiam. Ita vt si non sufficerent omnia media quae naturaliter poterat adhibere, vellet permittere ad inuisibilitatem, aut aliam miraculosam occultationem. Eoque sensu recte ait Euangelista, *Voluit latere*, nempe quantum poterat humanitus, siue humano modo: occulte intrando domum, & se occultando quantum humano & communi modo fieri potest: *Nec tamen potuit*: id est, huiusmodi media non fuerunt sufficientia, neque per ea obtinuit vt lateret. Et hoc sensu recte supposito, tanquam in verbis Euangelistae benedictio optima est argumentatio Agathonis, & differentia ab illo assignata. Nam illa voluntas quae non potuit assequi id quod volebat, applicando omnia media sibi naturaliter possibilia, & per omnes vires connaturaliter sibi subiectas, non potuit esse voluntas ipsa Dei, de cuius natura est omnipotentia, cuique omnia subsunt constituturali potestate iuris & facti, ad faciendum quicquid vult.

DISPUTATIO DECIMA QVINTA.

De generalibus diuisionibus actuum diuinæ voluntatis.

Sectio I. *Quotuplex sit actus diuinæ voluntatis?*

Sectio II. *De voluntate efficaci, absoluta, antecedente, eiusque opposito.*

Sectio III. *De voluntate signi, & beneplaciti.*

De argumento proposito disputat S. Thom. quæst. II. art. 4. 3. 6. 11. & 12. ubi docet voluntatem Dei esse causam rerum, eamque nullam habere causam, & semper impleri aliquo modo: esseque in Deo distinguendam voluntatem signi, à voluntate beneplaciti. Voluntas enim proprie dicta, vocatur voluntas beneplaciti. Voluntas autem metaphorice dicta, est voluntas signi, eod quod ipsum signum voluntatis, dicitur voluntas. Huiusmodi autem signa voluntatis diuinæ quinque sunt: operatio, præceptum, consilium, prohibitio, & permissio. Nam huiusmodi signa voluntatis in-